

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย เรื่อง

การเตรียมไลโปโซมของกรดไมโคฟีโนลิก และการศึกษาการซึมผ่านผิวหนังหมู่นอกกาย
(Preparation of Liposome containing Mycophenolic acid and
in vitro pig skin Permeation Study)

คณะผู้วิจัย

ผศ.ดร. สิริรัศมี ปิ่นสุวรรณ

ดร.ธนากร อำนวยกิจ

ดร.กมลทิพย์ วิวัฒนางศา

ผศ.ดร.เฉลิมเกียรติ สงคราม

ผศ. สุทธิมาลย์ อิงคถาวรวงศ์

หน่วยวิจัยเภสัชกรรมเชิงโมเลกุล คณะเภสัชศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประเภททั่วไป ประจำปีงบประมาณ 2550

บทคัดย่อ

Mycophenolic acid (MPA) ได้ถูกนำมาใช้ในการรักษาโรคเรื้อนทวารหรือโรคสะเก็ดเงิน ซึ่งในปัจจุบันการศึกษาทดลองถึงผลการรักษาในรูปแบบที่เป็นยาทางผิวหนังยังมีความขัดแย้งและไม่มีข้อสรุปที่เป็นรูปแบบเดียวกัน ดังนั้นงานวิจัยนี้มีแนวคิดในการเพิ่มการซึมผ่านของยา MPA ในรูปแบบไลโปโซมเพื่อช่วยนำส่งตัวยาเข้าสู่ผิวหนัง โดยในการทดลองได้ทำการศึกษาผลของสารต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบในการเตรียมไลโปโซม เพื่อให้ได้ไลโปโซมที่มีคุณลักษณะ ที่เหมาะสมทั้งทางเคมีและกายภาพ รวมถึงศึกษาความสามารถในการนำส่งยาผ่านผิวหนังของไลโปโซมเปรียบเทียบกับ MPA และ MMF ในรูปแบบยาน้ำแขวนตะกอนที่มีความเข้มข้นของตัวยาเท่ากัน

ในการพัฒนาสูตรไลโปโซมจาก phospholipids, cholesterol, Tween 80 และ PEG ได้สูตรไลโปโซมที่มีความเหมาะสมทั้งขนาดและความสามารถในการกักเก็บตัวยา ซึ่งประกอบด้วย SPC: CHOL: DA ในอัตราส่วน 2: 1: 1 โดยน้ำหนัก และมีปริมาณไขมันรวม 200 $\mu\text{mol/ml}$ โดยจะให้ประสิทธิภาพในการกักเก็บยา $58.97 \pm 0.07\%$ และมีขนาดไลโปโซมเฉลี่ยที่ $447.50 \pm 21.47\text{nm}$. ตำรับไลโปโซมที่ได้มีลักษณะเป็นคอลลอยด์ และไม่มีผลึกของตัวยาเกิดขึ้นในตำรับเมื่อสังเกตภายใต้กล้องจุลทรรศน์ ตำรับไลโปโซมมีความคงตัวดีเมื่อเก็บที่อุณหภูมิ 4°C เป็นเวลานานกว่า 1 เดือน แต่อย่างไรก็ตามพบว่าความคงตัวของยังคงเป็นปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไขต่อไปเพราะ ขนาดอนุภาคของไลโปโซมมีแนวโน้มที่มีใหญ่ขึ้นในขณะที่ความสามารถในการกักเก็บตัวยาจะแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะเมื่อเก็บไว้ในที่อุณหภูมิสูงขึ้น สำหรับผลของการซึมผ่านผิวหนังของตำรับยาน้ำแขวนตะกอนของไลโปโซม MPA เปรียบเทียบกับยาน้ำแขวนตะกอนของตัวยา MPA และ MMF แสดงให้เห็นว่าไลโปโซมสามารถเพิ่มศักยภาพของตัวยา MPA ในการซึมเข้าสู่ชั้นผิวหนังและซึมผ่านผิวหนังได้ดีกว่าเมื่อเทียบกับอีก 2 ตำรับ นอกจากนี้ยังทำให้ระยะเวลาในการซึมผ่านผิวหนังของตัวยา (lag time) ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการศึกษานี้ได้ทำการทดลองในหนูซึ่งมีสภาวะหรือพยาธิสภาพต่างจากผิวหนังที่เป็นโรคเรื้อนทวาร ดังนั้นจึงอาจจำเป็นต้องมีการนำไปศึกษาทางคลินิกในการรักษาโรคผิวหนังเรื้อนทวารหรือสะเก็ดเงินต่อไป